

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 23. září 2024

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

ETIKA VE VĚDĚ A VE SPOLEČNOSTI: VĚDECKÁ RADA AV ČR POŘÁDÁ KONFERENCI O ETICE, MORÁLCE A ÚLOZE VĚDY

Jaké jsou limity morálky ve vědě a výzkumu, jak je popsat a jak se uplatňuje akademická svoboda v praxi? Jakou roli hrají předsudky a nepoctivost? A jaká úskalí a pokušení přinášejí do vědecké práce nové technologie? Na tyto a mnohé další otázky se bude snažit odpovědět multioborová konference *Vědecká integrita a úloha vědy*, kterou od zítřka pořádá v budově na Národní Vědecká rada Akademie věd ČR. Třídenní akce, na níž vystoupí v devíti blocích celkem 34 přednášejících, je šířkou svého záběru naprosto výjimečná.

Vědecký výzkum, který má naplnit svůj smysl, tedy přispět k rozvoji společnosti, musí jít ruku v ruce nejen s objektivitou a poctivostí. Nezbytnou podmínkou je i dodržování etických norem, pravidel duševního vlastnictví nebo transparentnost ve využívání veřejných financí. Tyto klíčové zásady lze shrnout pod pojmem vědecká integrita, s nímž pracuje název konference.

Veřejnost vnímá práci vědců a vědkyň v první řadě skrze průlomové výsledky. Etické parametry a morální hodnoty jako by stály mimo centrum pozornosti. „*Vědecká pochybení, etické prohřešky, někdy podvody či jiné manipulace se nevyhýbají ani světu vědy a výzkumu. Vědecká komunita by ale problémy tohoto druhu měla být s to sama pojmenovat, analyzovat jejich příčiny a důsledky a také být hybatelem jejich řešení,*“ říká Karel Eliáš, právník, vědec a člen Vědecké rady AV ČR a zároveň iniciátor a autor koncepce konference.

Konference *Vědecká integrita a úloha vědy* pořádaná ve dnech 24.–26. září se proto zaměří v první řadě na reflexi současného stavu morálky ve vědě a šířeji i ve společnosti. Dotkne se ale též praktických aspektů, jako jsou spolupráce vědy s aplikační sférou, působení vědců a vědkyň ve veřejném prostoru nebo dopady systémů hodnocení a financování na vědeckou práci.

„*Doporučení expertů mohou stimulovat hlubší sebereflexi vědecké komunity. Mohla by také motivovat k úpravě kodexů, které nastavují pravidla chování ve vědě a výzkumu.*“

„*Věda byla odjakživa budována na vzájemné důvěře výzkumníků, protože vědec nemá jinou možnost než se spolehnout na své předchůdce i kolegy, vycházet z jejich výsledků a navazovat na ně. Mravní*

Kontakt pro média: **Markéta Růžičková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 777 970 812

integrita, tedy osobní poctivost výzkumníků, je proto úhelným kamenem vědy, bez níž se celá stavba sesype,“ zdůrazňuje bioložka a bioetička Renata Veselská, členka národních i mezinárodních grémií pro etiku ve vědě, která vystoupí s úvodní přednáškou konference.

Příspěvky přednesou tři desítky řečníků z pracovišť Akademie věd ČR, Univerzity Karlovy, Masarykovy univerzity, Univerzity Pardubice, Jihočeské univerzity, University Cardiff, Trnavské univerzity, vědeckých center CEITEC a TOPTec, centra CETAV, České televize a společnosti Bioethics Consulting.

Expertní závěry pro akademickou obec i stát

Jedním ze silných témat, na něž se konference zaměří, je i pronikání nových technologií a tlak komerčních subjektů při transferu znalostí a technologií. Dalším zásadním tématem je problém případných manipulací se vzorky, který je navíc eskalován možným zneužitím moderních metod ve vědě a výzkumu.

Každý z devíti programových bloků zakončí diskuse a formulace závěrů k dané oblasti. Na závěr konference se uskuteční kulatý stůl. *„Cílem kulatého stolu je shrnout stanoviska a eventuální doporučení, jež budou formulována jako výsledek diskusí všech devíti bloků, do nichž je konference rozčleněna,*“ uvádí Pavel Baran, předseda Vědecké rady AV ČR.

Podaří-li se na jednání kulatého stolu konsenzuálně formulovat doporučující stanoviska, pak tato stanoviska budou adresována jak vědecké komunitě, tak rovněž institucím státu. *„Jsem realista, doporučení sama o sobě nejsou samospásná, nezaručují řešení problémů, ale mohou stimulovat hlubší sebereflexi samotné vědecké komunity. Mohla by také motivovat k úpravě kodexů, které nastavují pravidla chování ve vědě a výzkumu,*“ podotýká Pavel Baran.

Program konference:

<https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/odborne-konference/konference-vedecka-integrita-a-uloha-vedy/program-a-casovy-harmonogram-konference/>

Více informací:

RNDr. **Jana Cmarková**, Ph.D.
Sekretariát Vědecké rady AV ČR
+420 221 403 386
cmarkova@kav.cas.cz